Ráð til foreldra um netnotkunar barna og unglinga

Tekið saman af Óla Erni Atlasyni, uppeldis- og menntunarfræðingi

---

Facebook

Hvað eru unglingarnir að gera á Facebook?

Hvernig nota þau Facebook?

Óraunhæf ímynd af lífi þeirra – myndir, statusar, viðburðir eru oft af hátindum, sjaldan hversdagslegir hlutir sem þau setja inn. Líf þeirra er spennandi, þau eru alltaf flott ef marka má það sem þau setja sjálf inn

„Selfie“ (sjálfsmynd) er orð ársins 2013 að mati Oxford orðabókarinnar og unglingar setja þannig myndir inn oft í von um læk frá vinum/kunningjum. Til eru dæmi um að óvinsælir fái ekki læk – séu jafnvel hunsuð og það er birtingarform eineltis

Er ég að setja eitthvað inn á Facebook sem t.d. einhver í fjölskyldunni myndi skammast sín fyrir?

Myndir eru endalaust á internetinu

Þarf ég staðfestingu frá fólki sem þekkir mig lítið/ekki að ég hafi tekið rétta ákvörðun?

Af hverju spyrðu ekki náinn vin eða ættingja

Getur einhverjum sárnað það sem ég set á FB?

Ertu betri við að setja þetta út?

Skilja þetta allir eins?

Foreldrar geta fylgst betur með, með því að fá tilkynningu þegar barn/unglingur setur eitthvað inn á Facebook.

Gert með því að fara inn á prófíl viðkomandi – velja „fá tilkynningar“ (get notifications) af lista sem kemur niður þegar smellt er á „vinir“ (friends) takka sem er við hliðina á „fylgja“ (follow) takka og „senda skilaboð“ (message)

Hvaða vefsíður eru unglingar að skoða?

Kynnið ykkur efni þessara vefsíðna sjálf og takið svo umræðu um efni þeirra.

Efist og gagnrýnið það sem þið og þau sjá/lesa á internetinu.

Eru ritstýrðar og nafnlausar síður eitthvað sem unglingar eiga að sækja „fróðleik“ í?

menn.is

bleikt.is

hun.is

innihald.is

dv.is/blogg/heimur-hendrikku

Trendsetterinn

Sjomlatips.is

Omegle.com
Chatroulette.com
Eru dæmi um síður þar sem notendur birtast í mynd. Talið að um 80% notendur séu karlkyns og dæmi um að þeir beri sig eða klæmist þar

Formspring.me
Spring.me
Talkd.me
Gochat.in
Ask.fm
Eru allar nafnlausar spjallsíður þar sem notandinn er spurður út í allt milli himins og jarðar en yfirleitt meira tengt einhverju kynferðislegu (strákar spyrja oftar í þá áttina) og stelpur spyrja út í vinahópa.
Mjög mikið einelti þrífst á þessum síðum
Stelpur eru algengari notendur á þessum síðum

Twitter
Subtweet er þegar verið er að tala illa um einhvern án þess að viðkomandi fái tilkynningu um það

Tumblr
Tengt tilfinningalífi unglinganna – setja inn eitthvað sem tengist því hvernig þeim líður
Strákar nota tumblr frekar til að setja inn hreyfimyndir af klámi (gif hreyfimyndir)
Tískuáhrif tengd sjálfsskaða – myndir og hreyfimyndir af fólki að skera sig
Stelpum hættara við að finna tengingu þar
The butterfly-project mótsvar við sjálfsskaða

Instagram
notað til að „tagga“ myndir
Fullt af síðum sem halda utan um myndir sem hafa verið taggaðar með vísun í kynferðislegar athafnir/klárm

Snjallsíminn
Hvað eru unglingarnir að gera með símana?
Áreita hvort annað, áreita kennara, taka myndir/vídeó af hverjum sem er
Allt geymt – eyða sjaldan út (stundum gott að eiga vonda mynd eða vídeó þar sem einhver er kjánalegur til að nota gegn viðkomandi seinna)

Snapchat

Hægt að vista myndir sem eru sendar á milli

Hægt að ná í forrit sem geymir myndirnar (þær eyðast ekki úr símanum eftir áhorf)

Stundum ætlast til af kærasta/kærustu að senda nektarmynd til að staðfesta skuldbindingu í sambandinu

Nektarmyndir sendar á milli (ekkert endilega af sendanda)

Tímaspursmál hvenær íslenskir símar verða hakkaðir

Hvaða myndir/vídeó eru inni á símanum og hvað verður um það ef síminn týnist eða einhver óprúttinn aðili kemst yfir símann?

Hvað geta foreldrar gert?

Uppgötva netið í sameiningu

Leiðbeina

Vera fyrirmynd heima

http://www.saft.is/godar-netvenjur/#netheilræði

Gera samninga – afleiðingar

Vera sammála/samstíga

Hvert er hægt að leita?

www.saft.is – ráðgjöf

www.getcoldturkey.com

Síða með forrit sem lokar á Facebook í skemmri eða lengri tíma

http://webtrends.about.com/

Ágæt síða til að byrja á til að kynna sér hvað er í tísku og hvað margir eru að nota

http://appcrawlr.com

Mjög góð síða sem fjallar um vinsælustu öppin, hvað þau gera og hvernig þau virka

Fyrir yngri börn:

http://www.netoryggi.is/default.asp

http://www.logreglan.is/displayer.asp?cat_id=453

Forvarnir, fræðsla og viðbrögð -> Netið

Námsráðgjafar geta vísað áfram